

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/12/2023
Identifikačné číslo spisu:	4222010310
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4222010310.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 26. apríla 2023 v Bratislave v trestnej veci obvineného I. U. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného podanom proti rozsudku Okresného súdu Komárno, sp. zn. 1T/53/2022, z 9. júna 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. U. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Komárno na verejnom zasadnutí konanom 9. júna 2022, o návrhu na schválenie dohody o vine a treste, rozsudkom, sp. zn. 1T/53/2022, schválil dohodu o vine a treste z 26. mája 2022, uzatvorenej medzi prokurátorkou Okresnej prokuratúry Komárno a obvineným I. U., na základe ktorej bol obvinený uznaný za vinného zo spáchania v bode 1/ zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a v bode 2/ z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ktorých sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

v bode 1/ najmenej od konca roka 2019 až do 16. decembra 2021, v Z., v rodinnom dome č. XXX, v ktorom žil v spoločnej domácnosti so svojou matkou, poškodenou K. U., jej najmenej jedenkrát denne vulgárne nadával, kričal na ňu, aby „zdochla,“ vravel jej, že sa nemôže dočkať, kedy zomrie a pôjde jej na pohreb, aby sa „obesila na čerešňu,“ vyhrážal sa jej, že ju zabije, otrávi ju, zlikviduje jej rodinu a najmenej dvakrát do týždňa ju počas toho udieral po chrbte a do ďalších rôznych častí tela, kopal ju do zadnej sedacej časti, sácal do nej, dňa 2. januára 2020 ju vyhodil z domu, v dôsledku čoho poškodená musela preliezť oplotenie, aby sa mohla vrátiť naspäť do dvora a zo strachu sa pred obvineným skryla v šope, dňa 16. decembra 2021 jej kľúčmi, ktoré držal pred jej tvárou, najmenej štyrikrát hrozil, že jej vypichne oko a dožadoval sa, aby mu dala peniaze, a keď poškodená pred ním ušla na ulicu, obvinený ju chytil zozadu za sveter, odtiahol ju do domu a udieral ju do rúk, pričom poškodená K. U., nar. X. W. XXXX sa počas uvedeného obdobia obvineného bála a jeho správanie prežívala ako hrubé a bezcitné, vnímala ho ako psychické a fyzické utrpenie,

v bode 2/ dňa 15. decembra 2021 v presne nezistenom čase v Z., v rodinnom dome č. XXX, po tom, čo mu jeho sestra, poškodená K. Š. bránila v ďalšom útoku na ich matku, obvinený jedenkrát udrel poškodenú päťou do oblasti ľavého oka a najmenej dvakrát ju päťou udrel aj do pravého ucha, a keď sa poškodená snažila zavolať na tiesňovú linku polície, obvinený jej vykrútil prsty pravej ruky, aby jej v tom zabránil a následne ju udieral otvorenými dlanami oboch rúk po tvári, čím poškodenej K. Š., nar. X. W. XXXX, trvale bytom Z. č. XXX, spôsobil odlomenie časti základne základného článku druhého prsta pravej ruky s posunom úlomku, poškodenie chrupavky záprstno-článkového kĺbu druhého prsta pravej ruky a pomliaždenie druhého prsta pravej ruky s dobou liečenia v trvaní 5 týždňov.

Za to mu bol uložený podľa § 208 ods. 3, s použitím § 38 ods. 2, s poukazom na § 36 písm. l/, § 37 písm. h/, § 41 ods. 1, ods. 2, § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona obvinenému uložil ochranné liečenie protialkoholické ústavnou formou.

Obvinený I. U. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku súdu prvého stupňa dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„Zásadné porušenie práva na obhajobu v prípade klienta spočíva v tom, že dohodu o vine a treste uzavrel pod psychickým tlakom a neuvedomil si následky svojho konania. Už v prípravnom konaní mal obmedzené možnosti osobnej obhajoby a zabezpečovania dôkazov, pretože v čase vykonávania úkonov bol vo väzbe a informácie a prístup zo strany jeho ustanoveného obhajcu považoval za nedostatočné. Ďalej namietame nedostatočné zistenie skutkového stavu a neporozumenie poučeniu vyšetrovateľa, prokurátorky a sudkyne. Ako uvádza odsúdený v ním podanom dovolaní, poukazuje na nečinnosť svojho ustanoveného obhajcu, ktorý ho nedostatočne obhajoval a nevyjednal nižší zákonný trest. V prípade, že by ako obvinený riadne porozumel poučeniu vyšetrovateľa, resp. orgánov činných v trestnom konaní a súdu, bol by trval na prejednaní veci pred súdom, kde by mohol pri dôkladnom dokazovaní riadne uplatniť svoje právo na obhajobu a rozhodnutie by pre neho bolo priaznivejšie“.

Súd prvého stupňa nemal správne aplikovať kogentné hmotnoprávne ustanovenia o treste, pokiaľ ide o protesty prokurátora, na základe ktorých boli zrušené priestupkové rozhodnutia a jemu uložené blokové pokuty. V ďalšom obvinený namietal nesprávne posúdenie skutkových okolností zo strany toho istého súdu a navrhol, aby dovolací súd vo veci konal a vydal rozsudok, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 1T/53/2022, z 9. júna 2022, bol z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [vo svojom písomnom podaní uvádzal i dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] porušený zákon v neprospech obvineného I. U., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa napadnutý rozsudok zrušuje a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku súdu prvého stupňa sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka v podstate takto:

„V priebehu prípravného konania a následného súdneho konania mal odsúdený ustanoveného obhajcu, s ktorým sa mohol bez obmedzenia radiť. Obhajca obvineného bol prítomný pri všetkých úkonoch. K uzatvoreniu dohody o vine a treste nebol odsúdený nikým nútený a urobil tak slobodne a dobrovoľne po tom, čo bol riadne poučený v zmysle zákonných ustanovení. O uvedenej skutočnosti svedčia aj podpisy odsúdeného na zápisnici o konaní o dohode o vine a treste. Okrem toho obvinený bol o následkoch schválenia dohody o vine a treste primeraným spôsobom poučený aj na verejnom zasadnutí samotnou sudkyňou Okresného súdu Komárno pred tým, ako dobrovoľne a kladným spôsobom odpovedal na

otázky uvedené v § 333 ods. 3 Trestného poriadku. Argument odsúdeného o „neporozumení poučeniu“ a údajnej nečinnosti jeho obhajcu preto považujem za účelový a ničím nepodložený.

Odsúdený zákonom stanoveným spôsobom vyjadril súhlas so schválením dohody o vine a treste, čím sa súčasne vzdal práva podať odvolanie proti napadnutému rozsudku, v dôsledku čoho stratil oprávnenie podať proti nemu aj dovolanie. Tento záver vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu SR. V prípade rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu prokurátora o dohode o vine a treste a ktorý nadobudol právoplatnosť vyhlásením, je z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku oprávnený podať dovolanie len minister spravodlivosti (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/32/2007, z 23. októbra 2007, zverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 58/2008). Dovolanie odsúdeného preto navrhujem odmietnuť v zmysle § 382 písm. b) Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou na neverejnom zasadnutí.

Len pre úplnosť dodávam, že vo vzťahu k protiprávnemu konaniu odsúdeného, ktoré bolo pôvodne posúdené ako priestupok, avšak tvorilo súčasť zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, resp. bolo neskôr právne posúdené ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, boli podané protesty prokurátora, na základe ktorých boli príslušné priestupkové rozhodnutia Obvodným oddelením PZ Hurbanovo zrušené (rozhodnutia o proteste prokurátor č. ORPZ-KN-OPP4-83-011/2022) a č. ORPZ-KN-OPP4-83-010/2022 z 13. apríla 2022, právoplatné 23. mája 2022)“.

Poškodená K. U. a poškodená K. Š. sa ku obvineným podanému dovolaniu vyjadrili len v tom smere, že nemajú žiadne námietky a súhlasili s podaním dovolania.

+ + +

Na základe podaného dovolania najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal, či podané dovolanie má všetky obsahové a formálne náležitosti, a či je prípustné a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť ako dovolanie podané neoprávnenou osobou.

V súvislosti s dovolaním podaným proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený na základe schválenej dohody o vine a treste, najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že dohoda o vine a treste je osobitným druhom konania, ktorý je upravený v siedmej hlave tretej časti Trestného poriadku. Význam konania o dohode o vine a treste spočíva najmä v tom, že správne vedené a štruktúrované dohody sú prospešné tak pre obvineného ako aj pre spoločnosť. Podstata tohto inštitútu spočíva v tom, že dochádza k uzavretiu obojstranne výhodnej dohody medzi prokurátorom a obvineným o spôsobe ukončenia trestnej veci, pričom táto dohoda následne podlieha schváleniu súdu. Týmto konaním sa obvinený vzdáva práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom na hlavnom pojednávaní a trest mu súd ukladá bez dokazovania viny po tom, ako kladne odpovie na verejnom zasadnutí pred súdom na zákonom taxatívne vymedzené otázky uvedené v ustanovení § 333 ods. 3 Trestného poriadku pod písmenami a) až j).

Kladnou odpoveďou na otázku uvedenú v ustanovení § 333 ods. 3 písm. j) Trestného poriadku sa obvinený okrem iného vzdáva aj práva podať proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste riadny opravný prostriedok (odvolanie).

Najvyšší súd konštatuje, že dovolanie podané obvineným I. U. bolo podané neoprávnenou osobou v zmysle § 382 písm. b) Trestného poriadku z nasledovných dôvodov:

Podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie, ani dovolanie, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V zmysle § 334 ods. 4 Trestného poriadku možno podať dovolanie aj proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu (súdu prvého stupňa), ktorým bola schválená dohoda o vine a treste. V citovanom

zákonnom ustanovení nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému takéto právo prislúcha, a preto je nevyhnutné z ďalších ustanovení Trestného poriadku vyvodiť subjekt (oprávnenú osobu v zmysle § 369 Trestného poriadku), oprávnený na podanie dovolania v prípadoch podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku. Ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale je potrebné vykladať ho v súhrne s ďalšími zákonnými ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaní, v tomto prípade v prvom rade s ustanovením § 369 ods. 2 Trestného poriadku a tiež s ustanovením § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku.

Podľa § 369 Trestného poriadku

- ods. 1 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1,
- ods. 2 proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že len minister spravodlivosti je osobou oprávnenou podať dovolanie proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa, proti ktorým zákon pripúšťa podať tento mimoriadny opravný prostriedok (trestný rozkaz - § 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, rozsudok schvaľujúci dohodu o vine a treste - § 334 ods. 4 Trestného poriadku, rozsudok po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny - § 257 ods. 5 Trestného poriadku a samozrejme proti rozhodnutiam v zmysle § 371 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku).

Ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku neoddeliteľne nadväzuje na § 334 ods. 4 Trestného poriadku, pričom zrozumiteľne a jednoznačne vymedzuje pre subjekty oprávnené podať dovolanie - oprávnené osoby „okruh“ rozhodnutí, ktoré môžu dovolaním napadnúť. Rozširujúci výklad ustanovenia § 334 ods. 4 Trestného poriadku v prospech obvineného tak, že môže podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku proti rozsudku súdu prvého stupňa, podľa názoru najvyššieho súdu neprichádza do úvahy, a to ani s ohľadom na právo na spravodlivý proces. Prípadne zistená nesprávnosť vo vyššie uvedených rozhodnutiach môže byť napravená len na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti tak, ako to predpokladá ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku.

V predmetnej veci ďalším ustanovením, ktoré vylučuje obvineného z okruhu oprávnených osôb na podanie dovolania, je ustanovenie § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku, podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté.

Tým, že obvinený I. U. uzavrel s prokurátorkou dohodu o vine a treste, ktorá bola schválená súdom, deklaroval svoju spokojnosť s rozsudkom súdu prvého stupňa vo všetkých jeho výrokoch, a preto sa nemôže v ďalšom konaní procesne účinne - podaním dovolania - domáhať ochrany svojich práv, ktorých sa uzavretím dohody o vine a treste vzdal. V takýchto prípadoch možno nápravu dosiahnuť len prostredníctvom ministra spravodlivosti tak, ako je to vysvetlené vyššie.

Vzhľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, je síce prípustné podať dovolanie (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku), dovolanie, ale môže podať na podnet príslušného subjektu len minister spravodlivosti Slovenskej republiky v zmysle § 369 ods. 1 Trestného poriadku, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Táto otázka bola vyriešená na zasadnutí trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

kde bolo schválené rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/32/2007, z 23. októbra 2007, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2008 pod č. 58, z ktorého vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu na dohodu prokurátora a obvineného o vine a treste a ktorý nadobudol právoplatnosť vyhlásením, môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd poukazuje aj na novšie rozhodnutie k uvedenej problematike, a to na judikát R 12/2017 zverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Obvinený sa tým, že uzavrel dohodu o vine a treste, ktorú súd schválil podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku, okrem iného vzdal aj oprávnenia podať proti rozsudku súdu prvého stupňa riadny opravný prostriedok (odvolanie), v dôsledku čoho stratil aj oprávnenie podať proti takému rozhodnutiu dovolanie, keďže nespĺňa podmienku uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

V posudzovanej veci teda obvinený nie je v zmysle § 369 Trestného poriadku oprávnenou osobou na podanie dovolania.

Najvyšší súd, s poukazom na vyššie uvedené, na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci dovolanie obvineného I. U. podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.